

Η ΠΕΡΙ ΘΕΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΙΣΤΗ ΜΑΣ

ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ Θεολόγου - Καθηγητού

Η εορτή της του Αγίου Πνεύματος αποτελεί έναν ξεχωριστό σταθμό στο εορτολόγιο του ενιαυτού της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Την αγία αυτή ημέρα τιμούμε και προσκυνούμε το Πανάγιο Πνεύμα, το Οποίο την προηγούμενη ημέρα ως «**γλώσσαί ωσεί πυρός**» (Πράξ.2,2) κατέβηκε στο υπερώο της Ιερουσαλήμ και φώτισε του αγίου Αποστόλους και από τότε μένει στην Εκκλησία και τον κόσμο μέχρι τη συντέλεια της ιστορίας ως σωτήρας της ανθρωπότητας και ολοκλήρου της δημιουργίας. Όμως μαζί με το Άγιο Πνεύμα προσκυνούμε και ολόκληρη την Αγία Τριάδα, διότι ο Θεός σύμφωνα με την ορθόδοξη χριστιανική μας πίστη, ως προς την ουσία Του είναι αμέριστος.

Η Αγία μας Εκκλησία με βάση την Αγία Γραφή και την Ιερά Παράδοση, η οποία είναι ουσιαστικά η εν Αγίω Πνεύματι εμπειρική κατανόηση των θείων Γραφών, διαμόρφωσε τα δόγματα, δηλαδή την διδασκαλία Της. Ιστορικές αναγκαιότητες οδήγησαν την Εκκλησία να διατυπώσει την πίστη και την εμπειρία Της μέσω των αγίων Τοπικών και Οικουμενικών Συνόδων. Σε αυτές οι άγιοι Πατέρες με γνώμονα και οδηγό το Άγιο Πνεύμα καθόρισαν επακριβώς το δόγμα και το περιχαράκωσαν έναντι των ποικιλώνυμων αιρετικών, οι οποίοι εφορμούσαν για να νοθεύσουν την αλήθεια με το ψεύδος και την πλάνη.

Ως πιστοί είμαστε υποχρεωμένοι, εφόσον θέλουμε να είμαστε μέλη της Εκκλησίας και να σωθούμε, να δεχόμαστε τα δόγματα της Εκκλησίας μας, χωρίς καμιά παρέκκλιση, όπως είναι διατυπωμένα στο Σύμβολο της Πίστεως, το οποίο απαγγέλλουμε και ομολογούμε στη Θεία Λειτουργία, προκειμένου να λάβουμε μέρος στο Ποτήριο της Ζωής, τη Θεία Κοινωνία.

Το βασικότερο δόγμα της Εκκλησίας μας είναι η ορθή πίστη μας στον Τριαδικό Θεό. Άλλωστε οι διάφοροι αιρετικοί όλες τις εποχές μέχρι σήμερα αυτό κυρίως το δόγμα θέλησαν να νοθεύσουν.

Όλες σχεδόν οι θρησκείες πρεσβεύουν κάποιο θεό ή κάποιους θεούς, αν πρόκειται για πολυθεϊστικές. Πολλοί κάνουν το σοβαρό λάθος να ταυτίζουν τον αληθινό Θεό του Ορθόδοξου Χριστιανισμού με το θεό ή τους θεούς των αιρετικών ή των αλλοθρήσκων. Αυτή είναι μεγάλη πλάνη, διότι εξισώνουμε την αποκεκαλυμμένη αλήθεια περί Θεού με τις διάφορες ανθρώπινες πλανεμένες δοξασίες. Δεν έχει σχέση ο Χριστιανικός Τριαδικός Θεός με τον μονοπρόσωπο Θεό του Ιουδαϊσμού, του Ισλάμ, των Μαρτύρων του Ιεχωβά, των Μορμόνων κλπ. Επίσης δεν έχει καμιά σχέση με τις πολυπληθείς θεότητες του Ινδουισμού ή του Ταοϊσμού, ή του Σιντοϊσμού και των συγχρόνων μας νεοπολυθεϊστών. Δεν πιστεύουμε στον ίδιο Θεό, διότι η δική μας πίστη στηρίζεται στην Θεία Αποκάλυψη, εκείνων σε αυθαίρετες ανθρώπινες συλλήψεις. Ο ιερός ψαλμωδός αναφέρει πως «**οι θεοί των εθνών (είναι) δαιμόνια**» (Ψαλμ.95:5).

Σύμφωνα με την χριστιανική μας πίστη ο άνθρωπος είναι ανεπαρκής να συλλάβει την έννοια του Θεού και γι' αυτό ο ίδιος ο Θεός αυτοαποκαλύπτεται στους ανθρώπους. Ο απόστολος Παύλος μας λέγει πως ο Θεός «**ουκ αμάρτυρον εαυτὸν αφήκεν**» (Πραξ.14,15). Η Αγία Γραφή είναι ο κύριος δίαυλος αποκάλυψής Του στον κόσμο. Στην Παλαιά Διαθήκη έχουμε συγκαλυμμένη αποκάλυψη του Θεού, διότι η πνευματική ανωριμότητα του προχριστιανικού κόσμου δεν επέτρεπε περαιτέρω αποκάλυψη του Θεού. Αντίθετα στην Καινή Διαθήκη ο Θεός αποκαλύπτεται πληρέστερα, όσο είναι απαραίτητο, στον άνθρωπο και όσο μπορεί αυτός να κατανοήσει. Η αποκάλυψη του Θεού στην νέα εποχή της χάριτος έγινε δια του Ενανθρωπήσαντος Υιού και Λόγου του Θεού, του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. «**Ο Υιός, ο ων εις τον κόλπον του Πατρός εκείνος εξηγήσατο**» περί του Θεού

(Ιωάν.1,18). Στο θεανδρικό Του πρόσωπο έφερε ολόκληρη την θεότητα, γι' αυτό ο Ίδιος είχε πει πως «**ο εωρακώς εμέ εώρακε τον Πατέρα**» (Ιωάν.14,9). Στην θεία Του διδασκαλία υπάρχει διάχυτη η αποκάλυψη για τον τρόπο υπάρξεως του Θεού.

Η αγία μας Εκκλησία με τον φωτισμό του Παναγίου Πνεύματος και μέσω της συλλογικής της εμπειρίας, οριοθέτησε την πίστη της στο Θεό και τη δυνατότητα της ανθρωπίνης γνώσεως γι' Αυτόν. Αυτή είναι διατυπωμένη στα λεγόμενα «**Βαπτιστήρια Σύμβολα**» της αρχαίας Εκκλησίας και μεταγενέστερα και βέβαια στα εν χρήσει Σύμβολο της Πίστεώς μας, στο οποίο αναφερθήκαμε.

Σύμφωνα με την Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία μας, η οποία διασώζει μόνον Αυτή ακέραια και ανόθευτη την χριστιανική πίστη, διδάσκει πως ο Θεός δεν μπορεί να γίνει ως προς την ουσία και την φύση του αντικείμενο γνώσεως από τον σχετικό και πεπερασμένο ανθρώπινο νου. Αντίθετα ο άνθρωπος μπορεί να γνωρίσει τις ενέργειες του Θεού. Ο ιερός Δαμασκηνός τονίζει πως «**Γνωρίζουμε την ύπαρξη και τις αποκαλυφθείσες ιδιότητες και ενέργειες του Θεού. Η φύση και η ουσία Του παραμένει εντελώς ακατάληπτη και άγνωστη σε μας**» (P.G. 94,797). Η δυτική σχολαστική θεολογία, η οποία δεν έκαμε αυτή την διάκριση οδηγήθηκε σε φοβερά αδιέξοδα και περιπέτειες.

Η Θεία Αποκάλυψη μαρτυρεί πως ο Θεός υπάρχει ταυτόχρονα ως μονάδα και ως τριάδα. Ως προς την ουσία και την φύση Του είναι ένας. Όμως υπάρχει και φανερώνεται με τρεις διαφορετικούς τρόπους υπάρξεως, ως Πατέρας, ως Υιός, ως Άγιο Πνεύμα. Μέσα στην μία και αδιαίρετη θεία ουσία υπάρχουν τα τρία διακεκριμένα Θεία Πρόσωπα, ως ενυπόστατες και ενσυνείδητες οντότητες. Ένας Θεός τρία πρόσωπα. Τα Θεία Πρόσωπα διακρίνονται μεταξύ τους με τα ιδιαίτερα υποστατικά ιδιώματά Τους. Ο Πατέρας είναι αγέννητος, ο Υιός είναι γεννητός από τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα εκπορευτό από τον Πατέρα.

Η περί Αγίας Τριάδος ορθόδοξη πίστη μας στέκεται ανάμεσα σε δύο εξίσου σοβαρές κακοδοξίες, τον αυστηρό μονοπρόσωπο μονοθεϊσμό και τον πολυπρόσωπο πολυθεϊσμό. Ο μονοπρόσωπος μονοθεϊσμός (Ιουδαϊσμός, Ισλάμ, Μάρτυρες του Ιεχωβά, κλπ) διδάσκουν έναν Θεό αντικοινωνικό και απόκοσμο. Κατηγορούν τον Χριστιανισμό ως πολυθεϊα, λόγω της πίστεως στα την Τριάδα. Η σύγχρονη πολυπρόσωπη πολυθεϊα, η οποία εκπροσωπείται από διάφορες ανατολικές θρησκείες και τους συγχρόνους μας νεοπολυθεϊστές, κατηγορούν τον Χριστιανισμό ως γέννημα της ιουδαϊκής μονοθεϊστικής πλάνης. Ο μέγας Βασίλειος είχε γράψει πως «**μάχεται Ιουδαϊσμός Ελληνισμό και αμφότεροι Χριστιανισμό**» (P.G. 31,600).

Απαντάμε στον μονοπρόσωπο μονοθεϊσμό ότι δεν είμαστε πολυθεϊστές, διότι τα τρία Θεία Πρόσωπα δεν είναι τρεις διαφορετικοί θεοί με ξεχωριστή φύση, όπως πρεσβεύουν οι πολυθεϊστές, αλλά πιστεύουμε σε μία θεία φύση και άρα σε έναν Θεό. Απαντάμε επίσης στους πολυθεϊστές ότι δεν πιστεύουμε σε θεό μονοπρόσωπο, αντικοινωνικό και απόκοσμο, αλλά σε κοινωνία Θείων Προσώπων.

Υπάρχουν κάποιοι συνάνθρωποί μας οι οποίοι παρασυρμένοι από αιρετικές και κακόδοξες διδασκαλίες, πρεσβεύουν αλλόκοτες πίστεις για το Θεό. Κάποιοι ταυτίζουν το Θεό με τον υλικό κόσμο (Πανθεϊσμός), κάποιοι άλλοι δεν δέχονται την παρουσία του Θεού στον κόσμο (Δείσμός), κάποιοι άλλοι και δυστυχώς πολλοί χριστιανοί, χαρακτηρίζουν το Θεό ως μια αόριστη και απρόσωπη «ανωτέρα δύναμη». Πληροφορούμε πως η πλημμελής πίστη στο Θεό έχει σοβαρότατες επιπτώσεις στην πνευματική πορεία και εν τέλει στη σωτηρία του ανθρώπου. Αν δεν πιστεύουμε στην Αγία Τριάδα, στην αγαπητική κοινωνία των Θείων Προσώπων, στην αγάπη του Πατέρα, στην θεανθρωπότητα του Υιού και στον αγιαστικό και σωστικό ρόλο του Αγίου Πνεύματος η σωτηρία μας δεν είναι δυνατή, σύμφωνα με την διδασκαλία της Εκκλησίας μας.

Είναι ανάγκη να έχουμε εμπιστοσύνη στην Εκκλησία μας και να δεχόμαστε τη θεία διδασκαλία Της χωρίς παρεκβάσεις. Αυτό είναι το πραγματικό μας συμφέρον, για την πνευματική μας πορεία, την προσωπική μας ολοκλήρωση και κυρίως για τη σωτηρία μας. Χωρίς την ολοκληρωτική μας ένταξη στο σωστικό εκκλησιαστικό σώμα δεν θα μπορέσουμε να σωθούμε, διότι σύμφωνα με τον άγιο Κυπριανό **«Εκτός της Εκκλησίας δεν υπάρχει σωτηρία»!** Η ορθή περί Θεού πίστη μας θα πρέπει να είναι η κορυφαία έκφραση της εμπιστοσύνης μας προς την Εκκλησία και η συνειδητή οργανική μας ύπαρξη στο εκκλησιαστικό σώμα.